
KAPITOLA 1

Úvod do programu Microsoft Dynamics NAV

Výhoda integrovaných firemních řešení, která se označují také výrazem řešení ERP (zkratka ERP pochází ze slov Enterprise Resource Planning – plánování firemních prostředků), spočívá v tom, že se podporují obchodní procesy přes hranice jednotlivých oddělení pomocí důkladné podpory všech oblastí firmy. Tím se značně zvyšuje produktivita i efektivita firmy, jelikož spojením dat ze všech oblastí lze navázat velmi úzkou spolupráci všech spolupracovníků. Tak například pracovník odbytu může velmi snadno zjistit, jaká je dostupnost nějakého určitého zboží na skladu, a stanovit možný termín expedice a zároveň třeba prověřit bonitu klienta.

Bohužel i přes tyto naprosto jasné výhody řešení ERP se dosti často tyto možnosti nevyužívají. Příčina je v problémech s implementací a správou projektu, jelikož třeba často chybí potřebné základní údaje, jako je třeba odměna zákazníkovi nebo výše provize, a proto se musí ještě stále zjišťovat ručně v průběhu evidence objednávky, a to i přes riziko vzniku chyb. Dosti nebezpečné jsou i neúplné či neimplementované procesní kroky, které mohou ohrozit úspěch celého projektu, například když se stav skladu zjišťuje se zpožděním. To ve výsledku poskytne chybné informace o dostupnosti zboží k prodeji.

Podobné problémy často vznikají kvůli nedostatečnému nasazení řešení ERP, což dokládá řada studií. Příčinou je minimální přijatelnost, vysoká složitost a jejich omezené rozšíření ve firmě. Abychom mohli těmto problémům spěšně čelit, kladl se při vývoji Microsoft Dynamics NAV neustále důraz na to, aby měli spolupracovníci ve firmě k dispozici nástroj, jenž by se dal používat produktivně a efektivně.

Microsoft Dynamics NAV má tedy následující výhody:

- ◆ Vysoká míra přijetí díky jednoduchému ovládání a důvěrně známým grafickým rozhraním omezeným pouze na příslušnou roli uživatele
- ◆ Snadná konfigurovatelnost uživatelského rozhraní a logika zpracování, která umožňuje velmi jednoduše zobrazit průběhy prací a obchodní procesy
- ◆ Vysoká míra rozšíření ve firmách díky rozličným možnostem přístupu, a to jako klienta na počítači, v podobě mobilní aplikace a online portálu

Tato kapitola ukazuje základní principy programu Microsoft Dynamics NAV, přičemž uvádí přehled funkcí a použitých technologií. Vychází přitom ze základních představ systémů ERP. Kromě principu rolí a novinek, které se v Dynamics NAV 2009 objevují, se v hrubých rysech popisuje i obchodní model pro implementaci programu Dynamics NAV ve firmách a při podnikání.

Pokud bychom měli představit všechny možnosti a funkce programu Microsoft Dynamics NAV, pak by nám určitě k tomu nestačil stávající rozsah knihy. Proto se soustředujeme jen na ty základní funkce řešení s tím, že se základní obchodní procesy dají upravovat samostatně a průběžně.

Upozornění

Všechny obrázky a cvičení v této knize vycházejí ze standardně dostupného ukázkového systému k programu Microsoft Dynamics NAV 2009 se vzorovým klientem CRONUS CZ s.r.o. Díky uživatelským právům a bohatým možnostem úpravy, konfigurace a licencování ve vaší firmě se může uživatelské rozhraní programu Dynamics NAV lišit od zobrazení v této knize. Pokud nemáte přístup ke standardnímu ukázkovému systému, popřípadě pokud máte potíže při práci s ukázkovými klienty vaší firmy, pak bude nejlepší, když se obrátíte na svého správce sítě.

Obrázky a návody týkající se operačního systému jsou vytvořeny v prostředí operačního systému Windows Server 2008 R2. Pokud používáte operační systém Windows XP, pak se bude mírně lišit vzhled oken.

Upozornění

Microsoft Dynamics NAV 2009 obsahuje dva naprosto odlišné klienty – klienta na míru rolím a klasického klienta. Pro obrázky a popisy v této knize používáme klienta na míru rolím. Výjimku představují pouze příslušné odstavce v kapitole 2 a kapitole 3, které se týkají pouze klasického klienta.

Vzhledem k tomu, že se klient na míru rolím liší od klasického klienta pouze uživatelským rozhraním a nikoliv logikou obchodování, jsou všechny popisy pro práci v programu Dynamics NAV funkční i pro klasického klienta. I přesto, že cvičení v následujících kapitolách vychází z klienta na míru rolím, lze je tedy upravovat i v odlišném uživatelském rozhraní klienta klasického.

Řešení cvičení jsou volně ke stažení na Internetu, a to jak pro klienta na míru rolím, tak pro klienta klasického. Podrobnosti najdete v předmluvě.

Co je Microsoft Dynamics NAV

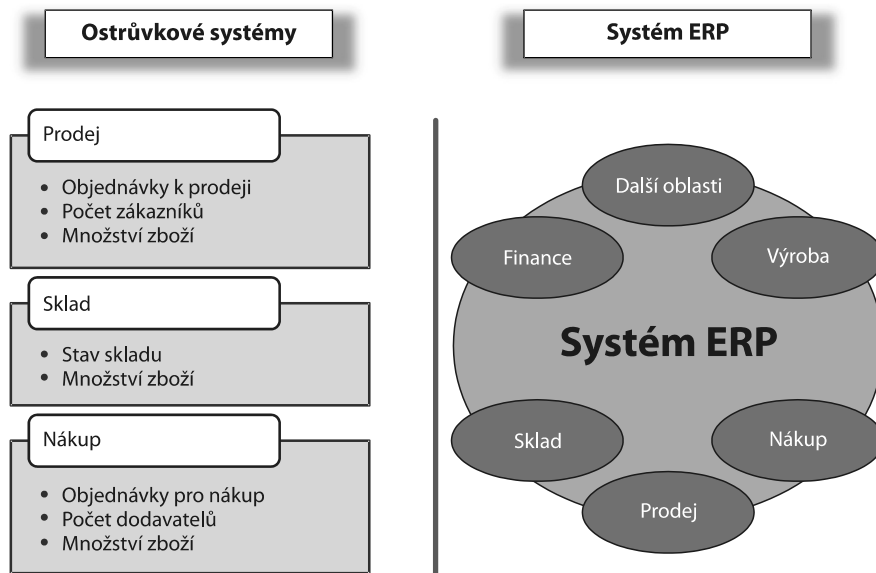
Microsoft Dynamics NAV představuje zcela integrované firemní řešení pro malé a střední podniky, které patří mezi systémy ERP, a jako takové podporuje všechny obchodní procesy ve všech odvětvích firmy. Jedná se o řešení poskytující standardní funkce pro finanční management, marketing a prodej, pořizování materiálu, logistiku, výrobu a další odvětví, jako je třeba řízení projektu či personalistika.

Dynamics NAV přitom zároveň vychází ze zkušeností získaných dlouholetým vývojem – jeho počátky sahají někam do let 1986/1987, kdy na trh přišla z Dánska první verze programu, a to pod názvem Navision (Navigator). Od roku 1990 se tento produkt vyvíjel dále, a to pod názvem Navision, přičemž se úspěšně prosadil i na poli mezinárodním. Po převzetí firmy Navision Software A/S firmou Microsoft Corporation v květnu roku 2002 se tento produkt stal hlavním pilířem portfolia produktů z oblasti obchodování (Microsoft Business Solutions).

Název Navision se v průběhu vývoje produktu nahradil názvem Microsoft Dynamics NAV. V současnosti patří toto řešení ve své nejaktuálnější verzi pod označením Microsoft Dynamics NAV 2009 k vedoucím systémům typu ERP, přičemž v této verzi obsahuje řadu stěžejních technologických novinek.

Základy ERP (Enterprise Resource Planning)

Základním úkolem všech systémů ERP je sloučení všech provozů a funkcí firmy do jednoho systému s jednou společnou databází. Řešení ERP tedy představuje obecný zdroj informací pro všechny oblasti firmy, pomocí něhož jsou k dispozici takřka okamžitě všechna data týkající se této firmy.

Obrázek 1.1: Porovnání struktury ostrůvkových systémů se strukturou systémů ERP

Na rozdíl od systematických struktur, v nichž se spravují data nezávisle na sobě v jakýchkoli ostrůvkových systémech, přičemž se spojují maximálně pomocí rozhraní, mohou v systémech ERP všechny provozy firmy ke všem informacím potřebným pro odbavení obchodních procesů

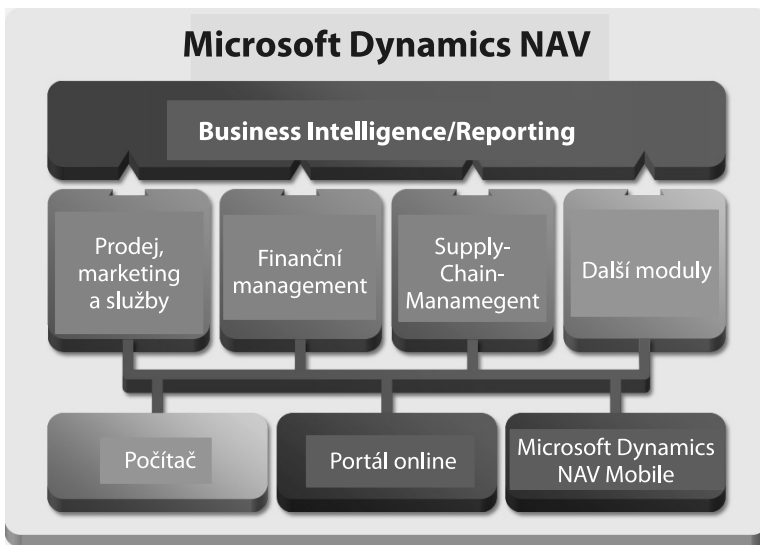
v rámci firmy přistupovat prakticky okamžitě (viz obrázek 1.1). Tak můžete například pro zjištění úvěrového rámce při prodeji zohlednit i aktuální platby zákazníka, které se nachází v účetních pohledávkách.

Omezení pro přístup k datům z jiných oblastí se v systémech ERP nezadávají pomocí omezení přes architekturu systému, ale řídí se cíleně příslušnými nastaveními oprávnění. Tak se najednou zajistí ochrana citlivých dat, a zároveň jsou všechna potřebná data neustále k dispozici.

Systémy ERP se používají pro zobrazení přímých obchodních procesů přes hranice jednotlivých oddělení. I přesto, že je základní struktura obchodních procesů závislá na příslušném oddělení prakticky stejně, existují u středně velkých a velkých podniků většinou i určité speciality týkající se jejich provozu, které poskytují určitou konkurenční výhodu. Proto je nutno systémy ERP nastavit a upravit tak, aby odpovídaly přesně požadavkům a nárokům každého jednotlivého podniku.

Stavba a funkce programu Dynamics NAV

Microsoft Dynamics NAV poskytuje obecnou podporu obchodních procesů ve všech oblastech podnikání. Díky otevřené architektuře lze velmi snadno provádět různé úpravy či nastavení, aby bylo možno vyjit vstříc individuálním požadavkům jednotlivých firem.

Obrázek 1.2: Přehled funkcí programu Microsoft Dynamics NAV (zdroj: Microsoft)

Struktura programu Microsoft Dynamics NAV je modulární, přičemž jednotlivé moduly jsou mezi sebou úplně integrovány. Na obrázku 1.2 jsou vidět klíčové součásti řešení, jejichž funkce jsou následující:

Finanční management

Oblast finančního managementu představuje základ Dynamics NAV, jelikož se díky úzké integraci do tohoto modulu sbíhají transakce ze všech oblastí. Na tento základ pak navazují rozsáhlé další možnosti analýzy a podávání zpráv (reportingu). Finanční management obsahuje mimo finančního účetnictví a účetnictví podniku i správu závazků, pohledávek, bankovních kont a ocenění skladu.

Prodej, marketing a služby

Oblast prodeje, marketingu a služeb obsahuje funkce pro plánování a řízení aktivit týkajících se marketingu a prodeje. Patří sem základní správa kontaktů, zájemců a zákazníků, dále správa aktivit zákazníků a správa kampaní. V oblasti služeb lze cíleně upravovat požadavky zákazníků na služby a dohody o poskytování služeb.

Supply Chain Management

Oblast Supply Chain managementu představuje kompletní řetězec dodávky zahrnující nákup, skladování, prodej, výrobu a logistiku. Vzhledem k tomu, že celý dodavatelský řetězec lze spravovat a plánovat nepřetržitě, je možné minimalizovat dobu běhu a nákladů při současně vyšší připravenosti k dodávce zboží. Navíc nabízí modul pro správu projektu možnost obchodnické správy projektů.

Business Intelligence/Reporting

Oblast Business Intelligence/Reportingu obsahuje funkce, které se dají použít pro zobrazení centrálních podnikových dat ve snadno srozumitelné podobě – ať v podobě grafů či tabulek. Prostřednictvím jednoduše ovladatelného nástroje pro analýzu je možné velmi snadno vyhodnotit všechny důležité informace. Data samotná jsou k dispozici přímo a v aktuální podobě, a to díky přímé integraci.

Možnosti přístupu

- ◆ Portály online umožňují přímo přistupovat k Dynamics NAV prostřednictvím Internetu. Zaměstnanci firmy tak mohou v programu Dynamics NAV pracovat v rámci svých přístupových práv nezávisle na tom, kde se zrovna vyskytují.
- ◆ Microsoft Dynamics NAV Mobile využívá platformu Windows Mobile a zprostředkovává přístup k programu Dynamics NAV z mobilních zařízení. Tak je možné, aby obchodní cestující zaregistroval zakázku k prodeji už během návštěv potenciálního zákazníka.

Práci ve všech možných oblastech pak dále usnadňují takové funkce, jako je takřka mezinárodní nasazení díky podpoře řady světových jazyků, měn či klientů, integrovaná správa dokumentů využívající spojování záznamů či funkce pro souhlas s obsazením.

Nástavbou na světově rozšířený systém Microsoft Dynamics NAV jsou lokalizované verze pro nasazení v řadě zemí. Centrální označování lokalizovaných verzí se vůbec neřeší, protože v rámci zakoupené licence si může jazyk uživatel nastavit podle svého. Naopak je nutno řešit funkce odlišné od světově uznávaného standardu. Tyto funkce vyplývají z právních předpisů a místních poměrů.

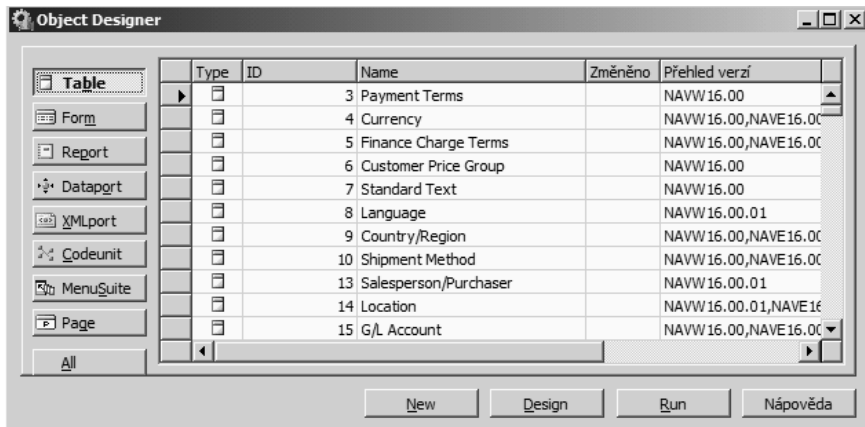
Dalšími doplňky základního systému Dynamics NAV je řada certifikovaných doplňkových řešení a řešení pro různá odvětví, vyvinutá partnery Microsoftu. Ta se velmi úzce integrují do systému a reprezentují požadavky jednotlivých odvětví již ve standardu.

Technologie a architektura systému

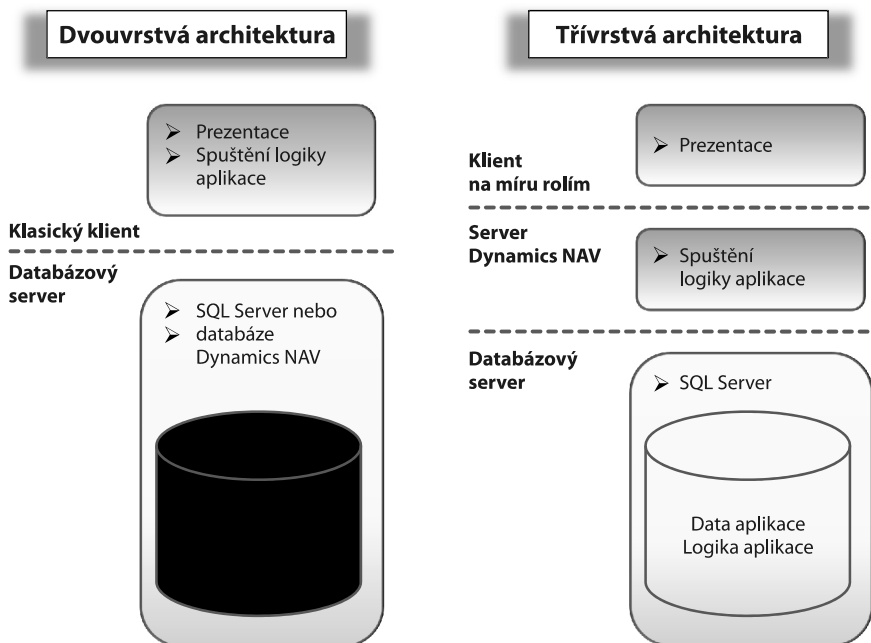
V programu Microsoft Dynamics NAV 2009 bylo nutno kvůli možnosti nasazení uživatelského rozhraní na míru rolím nutno ve srovnání s předchozími verzemi provést poměrně zásadní změny v celé technologii. Aby bylo možno používat klienta na míru rolím, je nyní celá architektura předitelána na třívrstvou a logika aplikace se řeší nikoliv na klientovi, ale na serveru.

Kromě třívrstvé architektury klienta na míru rolím se ovšem v Microsoft Dynamics NAV 2009 podporuje i klient klasický, který se používal ve starších verzích. Tento klasický klient používal dvojvrstvou architekturu. Obě verze klientů přistupují ke společné databázi a k logice aplikace úplně stejně, z čehož vyplývá, že se v programu dají používat společně.

Pro vývoj změn a úprav obou verzí klientů bylo použito velmi ceněné integrované vývojové prostředí C/SIDE (Client/Server Integrated Development Environment). Jedná se o grafické rozhraní, pomocí něhož lze Microsoft Dynamics velmi snadno upravovat. Tak například *Object Designer*, který se dá v klasickém klientovi zavolat pomocí panelu nabídek, obsahuje všechny potřebné vývojářské nástroje, pomocí nichž mohou partneři Microsoftu a jeho zákazníci upravovat stávající standardní objekty a vytvářet nové. Jedná se například o tabulky, formuláře, zprávy a rozhraní.

Obrázek 1.3: Object Designer v klasickém klientovi

Obrázek 1.4: Dvourstvá a třívrstvá architektura v aplikaci Dynamics NAV 2009

Třívrstvá architektura klienta na míru rolím se vyznačuje oddělením databázového systému, logiky aplikace a grafické prezentace. Oddělení logiky aplikace od funkcí klienta přináší větší míru za-

bezpečení a také vyšší úroveň škálovatelnosti. V produkčním prostředí je pak možno databázovou i aplikační vrstvu rozdělit na několik serverů.

Oproti dvojvrstvé architektuře klasického klienta a předchozím verzím Dynamics NAV lze v klientovi spouštět jak prezentaci v grafické podobě, tak logiku aplikace.

Co se týče databáze, pracuje se v aplikaci Dynamics NAV 2009 při používání klasického klienta na jedné straně databáze s Microsoft Dynamics NAV, což je vlastní databáze umístěná v Dynamics NAV, a která se již dále nevyvíjí, a na straně druhé je zde databáze na Microsoft SQL serveru. Klient na míru rolím, který pracuje se třívrstvou architekturou Microsoft Dynamics NAV 2009, vyžaduje databázi Microsoft SQL serveru, jež je velmi vysoce škálovatelná a nabízí spolehlivou správu dat s řadou aplikací pro jejich analýzu.

Struktura dat a princip dokládání

Stejně jako každé řešení ERP vytváří i Microsoft Dynamics NAV model organizace a obchodních procesů podniku. V rámci tohoto řešení se rozlišují dva různé druhy dat:

- ◆ Data, která popisují objekty (například zboží)
- ◆ Data, která popisují události (například pohyb na skladě)

Aby bylo možné zobrazovat obchodní procesy různých firem v jednom řešení, je zde ještě další možnost ke zřízení řešení pomocí nastavení konfigurace. Celkem se tedy v aplikaci rozlišují tři různé druhy dat:

- ◆ Konfigurační data
- ◆ Hlavní data
- ◆ Data o transakcích

Microsoft Dynamics NAV je aplikace, kterou je možné použít i pro firmy s řadou poboček a o různých velikostech. Vzhledem k tomu, že ve firmách probíhají odlišné obchodní procesy, není divu, že jsou v programu Dynamics NAV také různé varianty procesů. Na konfiguračních datech pak záleží, která z těchto variant se pak v té které firmě použije.

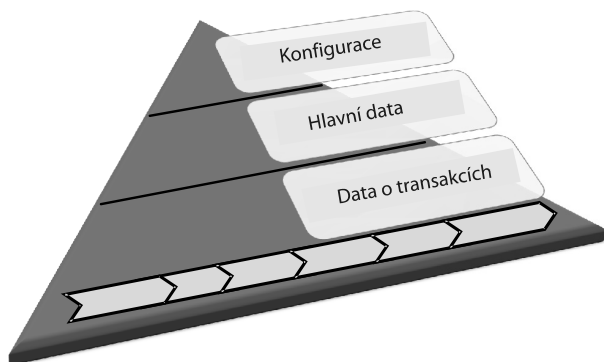
Tak například se při vytváření skladu nastavuje, zda má firma sklady na různých místech, a pokud ano, pak je nutné při každém pohybu na skladě zadat i umístění skladu, v němž k tomuto pohybu došlo. Konfiguraci programu Dynamics NAV určují konfigurační data, přičemž se tato data zadávají v průběhu implementace a nemění se, dokud se nezmění obchodní procesy.

Pomocí hlavních dat se popisují takové objekty, jako je zboží, majetkové účty nebo dodavatelé, a mění se jen tehdy, když se změní příslušný objekt. Tak například se v údajích o zboží mění způsob jeho pořízení, pokud se zboží dokupuje, namísto dříve zadaného údaje o nutnosti jeho výroby. V oblasti vyhrazené pro základní údaje se však samozřejmě často doplňují úplně nové objekty, například nové druhy zboží nebo noví zákazníci.

Data týkající se transakcí, jako jsou například pohyby na skladu, objednávky pro nákup nebo účtování, popisují operace při vykonávání obchodních operací. Tato data vznikají u každé zakázky, která se vyřizuje přes Dynamics NAV. Registrace a záznam transakcí probíhá v souladu s principem uspořádání.

Princip uspořádání je dalším základním pilířem pro práci v prostředí Dynamics NAV. Jde o to, že se před vlastním vyúčtováním musí pro danou transakci vytvořit účetní doklad.

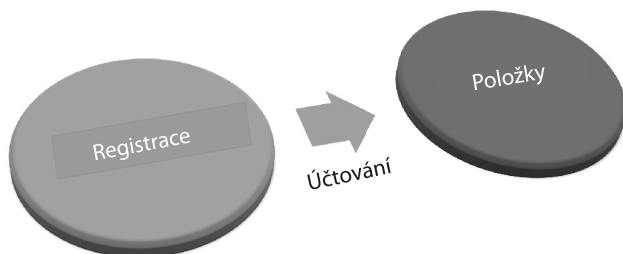
Registrace transakcí se například provádí přes účetní listy ze skladu a finanční účetnictví, popřípadě v podobě zakázek a objednávek (nezaúčtované položky). Pokud se nějaká transakce (například účtenka) pouze zaregistruje, ale nezaúčtuje, může se upravovat a odstranit.

Obrázek 1.5: Princip datových struktur v Microsoft Dynamics NAV

V programu Dynamics NAV se daná transakce provede až po zaúčtování transakce a teprve pak se může změnit třeba obsah skladu díky pohybu na skladě. Zaúčtované transakce se ukládají jako položky (zaúčtované doklady), které nelze nijak změnit.

Například nákupní účet se pomocí určité stránky v Microsoft Dynamics NAV nejprve zaregistruje jako nezaúčtovaná položka, a to tak dlouho, dokud se přes příslušnou nabídku v panelu nabídek neprovede její zaúčtování. Prostřednictvím funkce účtování se vytváří položky ve všech oblastech, jichž se to týká – položky věřitelů (dodavatelé – dluh), položky zboží (pohyb na skladě) a věcné položky (účtování na majetkovém účtu). Tyto položky opět nelze měnit.

Obrázek 1.6: Princip dokládání v Microsoft Dynamics NAV

Pokud by bylo nutno opravit některý z již zaúčtovaných dokladů, je nutno zaúčtovat další doklad, který onen původní doklad zruší.

Integrace s dalšími produkty Microsoftu

Díky společnému technologickému základu dokáže Microsoft Dynamics NAV bez problémů komunikovat i s dalšími řešeními Microsoftu. Mezi nejdůležitější patří komunikace s těmito aplikacemi:

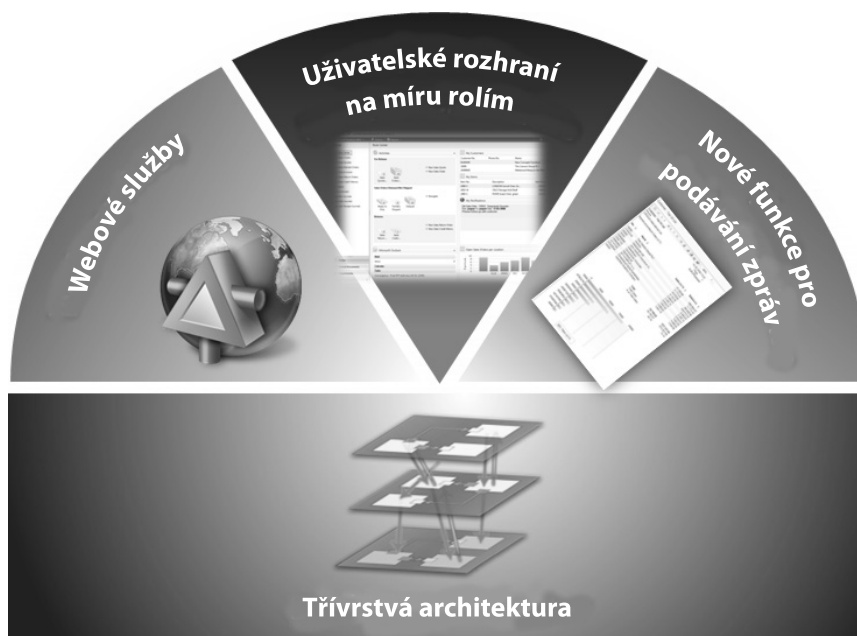
- ◆ **Microsoft Office** – zde se nabízí přímý přístup k programu Dynamics NAV z prostředí Microsoft Office Excel a Word a také, komunikace a porovnávání kontaktů s programem Microsoft Office Outlook
- ◆ **Microsoft Windows** – využívání všech možností klientských i serverových operačních systémů

- ◆ **Microsoft Office Sharepoint Server** – integrace Dynamics NAV pro týmové internetové stránky a firemní portály v SharePoint Portal Serveru
- ◆ **Microsoft BizTalk Server** – výměna dat s jinými systémy
- ◆ **Microsoft MapPoint** – zobrazování map a plánování tras při zadání adresy zákazníka
- ◆ **Microsoft SQL Server** – databázový systém a platforma pro analýzu jako základ pro Business Intelligence v programu Dynamics NAV

Microsoft Dynamics NAV 2009 – používání rolí a další novinky

Zřejmě největší novinkou je v programu Microsoft Dynamics NAV 2009 přechod na používání rolí, jež má zajistit vytvoření pracovního prostředí, které se bude upravovat přesně podle potřeb příslušného uživatele. Proto byl vytvořen na základě velmi podrobných studií prováděných v reálných firmách model s názvem Microsoft Dynamics Customer Model, v němž se typické úkoly prováděné zaměstnanci určitého zařazení sdružují pod role, jako je třeba nákupčí či účetní.

V programu Dynamics NAV 2009 se tak na základě těchto rolí vytvořilo 21 center rolí, jež jsou uzpůsobeny požadavkům příslušných firem, přičemž v případě potřeby je možné vytvořit další centra rolí. Pokud budeme vycházet u centra rolí z představy jako objektu, jež má uživateli sloužit jako jakási domovská stránka, kde najde okamžitý přehled těch nejdůležitějších funkcí a informací, pak položky v seznamech a stránky s úlohami umožňují velmi pohodlně přistupovat k úpravě dat. Klient na míru rolím navíc disponuje velmi jednoduchou možností, jak prostředí uživatele upravit podle speciálních požadavků, popřípadě podle požadavků daných úrovní role, na niž se daný uživatel pohybuje.

Obrázek 1.7: Nevýznamnější novinky v programu Dynamics NAV 2009 (zdroj: Microsoft)

Kromě uživatelského rozhraní postaveného na rolích (klient na míru rolím s centrem rolí), kterému se budeme velmi podrobně věnovat v kapitole 2, a třívrstvé architektuře, se v programu Microsoft Dynamics NAV 2009 objevila celá řada dalších funkcí týkajících se poskytování zpráv a webových služeb (Webservices). Přehled těch nejvýznamnějších inovací je vidět na obrázku 1.7.

Nové funkce týkající se poskytování zpráv, jež jsou založeny na službách Microsoft SQL Reporting Services, umožňují nasadit velmi pokročilé prezentační funkce, jako jsou možnosti třídění, barevné obrázky či výstup zpráv ve formátu PDF či formátu sešitu MS Excel. Navíc je možné výstupy z programu Dynamics NAV volat pomocí webových služeb i z jiných programů, přičemž se při přístupu do programu Dynamics NAV testuje úroveň oprávnění.

Webové služby představují velmi oblíbené standardní rozhraní pro hladkou komunikaci mezi různými informačními systémy. Pomocí webových služeb mohou k funkcím logiky aplikací přistupovat i externí systémy, které se mají na serveru Dynamics NAV spouštět – například může jít o připojení cizích systémů ERP. Při srovnání s přímými přístupy do databáze se při používání webových služeb provádí stejná kontrola chyb u zadaných údajů, provádí se kontrola integrity dat a nastavení oprávnění jako při ručním zadání na stránce programu Microsoft Dynamics NAV.

Pestrou škálu novinek v programu Microsoft Dynamics NAV 2009 najdete po instalaci třívrstvého rozhraní, a to přímo v klientovi na míru rolím. Alternativně se samozřejmě dá použít i klient klasický, kterého můžete používat i vedle klienta na míru rolím. Ovšem výše popisované nové funkce v klasickém klientovi bohužel nebudete moci používat.

Implementace programu Microsoft Dynamics NAV

Prodej programu Microsoft Dynamics NAV probíhá na základě nepřímé distribuce. Kvalifikovanou podporu pro úvod do používání programu nabízí celá řada certifikovaných partnerů Microsoft Dynamics NAV. Tento model zajišťuje, že firma kdekoliv na světě bude mít pro nasazení tohoto produktu a pro práci s ním k dispozici partnera, který pomůže při implementaci systému. Tento partner se pak určitě bude nacházet v rozumné blízkosti, takže bude snadno dostupný, a také určitě bude mít všechny potřebné informace o oboru, v němž chce firma program používat.

Na základě skutečně velmi odborných znalostí z různých oborů vyvinula řada partnerů Microsoft Dynamics NAV celou řadu řešení pro různé obory, takže určitě budou dostatečně flexibilní, pokud se na ně obrátí nějaká firma podnikající v tom či onom oboru. Aby byla zajištěna dostatečná kvalita těchto řešení, budou se za kvalitní řešení považovat jen ta, která pro danou oblast prošla náročnými testy a v tomto procesu testování získala ocenění Certified for Microsoft Dynamics (CfMD).

Pro podporu projektů implementace Microsoft Dynamics vyvinula firma Microsoft pro své partnery standardizovaný model pro postup implementace – tzv. Microsoft Dynamics Sure Step. Tato metodika představuje návod pro implementaci produktů Dynamics ve firmách a obsahuje příručky, strategie pro správu projektů, nástroje a šablony. V rámci programu Sure Step se také představuje Dynamics NAV Rapid Implementation Methodology (RIM), což není nic jiného než sada nástrojů pro implementaci Microsoft Dynamics. Další informace k programu Microsoft Dynamics Sure Step a k nástrojům RIM najdete v kapitole 3.

KAPITOLA 2

Základy ovládání

Důraz na uživatelsky přívětivé prostředí je jedním z nejvýraznějších rysů Microsoft Dynamics NAV, takže uživatel snadno provede i ty nejsložitější změny.

Zavedením klienta na míru rolím do programu Dynamics NAV 2009 se ještě více vylepšily možnosti pro ovládání systému. Nyní je ovládání systému plně přizpůsobeno požadavkům uživatele, protože se zde zobrazují jen ty prvky, které uživatel podle své role může potřebovat, takže práce je nyní daleko efektivnější než kdy předtím.

Vlastnosti klientů a přístup do systému

Uživatelské rozhraní tradičních systémů pro podnikání (systémů ERP), mezi něž patří i starší verze Microsoft Dynamics NAV, bylo rozděleno čistě jen z hlediska funkčnosti. Nezávisle na nastavení oprávnění přihlášeného uživatele se vždy zobrazovala spousta panelů nabídek, tlačítek či zadávacích políček, z nichž navíc většina nebyla pro každodenní práci vůbec potřebná.

Vzhledem k tomuto ne příliš povedenému rozhraní přišel Dynamics NAV 2009 s uvedením klienta na míru rolím. Ten nabízí prostřednictvím předem nastaveného centra rolí a flexibilního rozhraní možnost rychle přistupovat k těm nejčastěji používaným funkcím.

Kvůli zpětné kompatibilitě se i nadále podporuje klasický klient, který je samozřejmě potřeba pro práci s uživateli a s databází, jakož i pro práci ve vývojovém prostředí. Díky možnosti používání klasického klienta navíc mohou novou verzi používat i uživatelé zvyklí na starší verzi programu, takže se mohou na novou verzi klienta přeskolit a přejít na ni postupně – a třeba i později.

Upozornění

Obrázky a popisky v této kapitole nejsou vztaženy k žádné roli. Při práci na cvičeních se při používání klienta na míru rolím předpokládá, že se uživatel pomocí centra standardních rolí nebo úprav nastavení uživatele přihlásil pod profilem ZPRACOVATEL OBJEDNÁVEK. Tento profil je v ukázkovém systému Dynamics NAV profilem standardním. Další informace týkající se přiřazování profilu najdete v kapitole 3.

Typy klientů

Klient na míru rolím představuje v programu Dynamics NAV 2009 novou verzi klienta, který využívá třívrstvou architekturu, jež jako databázový systém využívá pouze Microsoft SQL Server. Protipólem je klasický klient, který využívá dvojevrstvou architekturu a existuje ve dvou podobách, přičemž každá z nich se liší typem používané databáze. Klasický klient typu „Classic-Client with Microsoft SQL Server“ podporuje výlučně databázi na SQL Serveru, zatímco klasický klient typu „Classic-Client“ používá v základní verzi databázi Dynamics NAV.

V závislosti na vybrané konfiguraci má uživatel k dispozici tři ikony, pro každý typ klienta Microsoft Dynamics NAV 2009 jednu. Pro každodenní používání však obvykle bude mít uživatel k dispozici pouze ikonu klienta, kterého používá nejčastěji.

Microsoft Dynamic
NAV 2009

Microsoft Dynamics
NAV 2009 Classic with
Microsoft SQL Server

Microsoft Dynamics
NAV 2009 Classic

Obrázek 2.1: Ikony jednotlivých typů klientů Microsoft Dynamics NAV 2009 na pracovní ploše

Nezávisle na typu spuštěného klienta představuje Microsoft Dynamics NAV 2009 spojené a integrované řešení, v němž se používá jediný aplikační systém jak pro dvojevrstvý, tak pro třívrstvý provoz. Taďy je třeba vidět důvod k tomu, proč lze bez problémů používat na serveru SQL jak klienta na míru rolím, tak klienta klasického – jde o to, že se v každém případě přistupuje ke společné databázi pomocí společného klienta. Důsledkem této propracované taktiky pak je například nejen to, že se ve finančním oddělení firmy může používat klasický klient a v oddělení prodeje klient na míru rolím, ale různý typ klienta může používat i každý uživatel. Ovšem vzhledem k tomu, že novinky verze Dynamics NAV 2009, jako je centrum rolí, konfigurace klienta či nové funkce pro výstup zpráv, pracují pouze s klientem na míru rolím, budou uživatelé pravděpodobně převážně pracovat s klientem na míru rolím.

Nesmíme v této souvislosti zapomenout na fakt, že klient na míru rolím a klasický klient se liší nejen v architektuře a možnostech konfigurace, ale i ve způsobu ovládání. V klientovi na míru rolím jsou přizpůsobeny standardu Windows i klávesové zkratky – například položku pro nové zboží vytvoříte pomocí klávesové zkratky Ctrl + N (a nikoliv klávesou F3, jak tomu je v klasickém klientovi). Podrobnosti o klientovi na míru rolím najdete v podkapitole Klient na míru rolím a detailní informace týkající se klasického klienta najdete v podkapitole Klasický klient.